

ČESKÉ DERIVÁTY NA -OST A JEJICH NĚMECKÉ EKVIVALENTY

Věra Höppnerová*

Zatímco je v němčině nejčastějším a nejproduktivnějším druhem slovo- tvorby kompozice, je to v češtině derivace. K nejproduktivnějším českým sufixům přitom patří bezpochyby sufix -ost. Setkáváme se s ním velmi často v obecném i odborném jazyce. Tak například končí v Thezauru jazyka českého z 885 hesel 254, tedy více než čtvrtina, na -ost, přičemž je u každého z nich uvedena řada dalších, významově podobných slov na -ost.

Neméně důležitou roli hraje tento sufix v odborném jazyce, konkrétně hospo- dářském. Při překládání a tlumočení i v pedagogickém procesu nezřídka působí hledání vhodných německých ekvivalentů českých derivátů na -ost potíže. Jak například německy vyjádřit „počítačovou gramotnost občanů“, „při jednání musí převážit konstruktivnost“, „smlouva má mít tyto náležitosti“, „dovozci nesplnili podmínku zdravotní nezávadnosti“ či „vynalézavost reklamy nezná mezí“?

V následujícím příspěvku se pokusíme dát odpověď na tyto otázky:

1. K jakým sémantickým okruhům náleží odvozeniny na -ost, jaké denotáty se jimi označují?
2. Jak lze klasifikovat jejich německé ekvivalenty z hlediska slovo- tvorby?
3. Jak se u německých ekvivalentů vyjadřuje negace? A konečně:
4. Co z toho vyplývá pro vyučovací praxi?

Náš výzkum vychází z 490 dokladů z hospodářského tisku (Hospodářské noviny) a z hospodářských zpráv z denního tisku (Právo, Mladá fronta dnes). Excerpován byl dále Česko-německý slovník hospodářský, Bürger a kol.

Ad 1. Příslušnost denotátů k určitým sémantickým okruhům

České deriváty na -ost se vztahují k různým sémantickým okruhům, což svědčí o jejich mimořádně velkém rozšíření a oblibě. V našem korpusu označují především

a) lidské vlastnosti:

šetřnost (*Sparsamkeit*), spolehlivost (*Zuverlässigkeit*), pečlivost (*Sorgfalt*), opatrnost (*Vorsichtigkeit*), zralost (*Reife*), vytrvalost (*Ausdauer*), velkorysost (*Großzügigkeit*), tvořivost (*Kreativität*), podnikavost (*Unternehmungsegeist*), věrnost (*Treue*) aj.;

b) vlastnosti předmětů, popř. neživotných podstatných jmen:

celistvost /území/ (*/territoriale/ Integrität*), neplatnost /smlouvy/ (*Ungültigkeit /des Vertrages/*), nutnost /jednání/ (*Notwendigkeit /der Verhandlung/*), neúčinnost /opatření/

* Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů (hopp@vse.cz).

(*Wirkungslosigkeit /der Maßnahmen/*), obrátkovost /zboží/ (*Umschlagsdauer /der Ware/*) aj.;

c) označení stavu nebo výsledku procesu:

bezpečnost (*Sicherheit*), nedotknutelnost (*Unantastbarkeit*), neporušenost (*Unversehrtheit*), odloučenost (*Abgeschiedenheit*), nepřipustnost (*Unzulässigkeit*), nedobytnost /pohledávek/ (*Uneintreibbarkeit /der Forderungen/*), nezaměstnanost (*Arbeitslosigkeit*), zadluženost (*Verschuldung*), zkušenost (*Erfahrung*), připravenost (*Bereitschaft*) atd.

V této skupině zaujímají důležité místo deriváty, vyjadřující podíl na celkovém počtu osob nebo jevů. V německém hospodářském jazyce se tato označení vyskytují velmi často, mnohdy i ve více variantách:

porodnost (*Geburtenrate, -ziffer, -häufigkeit*), nezaměstnanost (*Arbeitslosenrate, -quote*), vybavenost (*Ausstattungsgrad, -quote*), nehodovost (*Unfallquote*), obtížnost (*Schwierigkeitsgrad*), chybovost (*Fehlerquote, -dichte, -häufigkeit*), rozvodovost (*Scheidungsquote, -rate*), sledovanost (*Einschaltquote*), úmrtnost (*Sterberate, Sterblichkeit*), nemocnost (*Krankenstand*), známost (*Bekanntheitsgrad*), zmetkovost (*Ausschuss, Ausschussquote*), zaměstnanost (*Beschäftigtenzahl, Erwerbsquote*) aj.;

d) označení předmětů, ale i životných podstatných jmen:

pisemnost (*Schriftstück*), starožitnost (*Antiquität*), nemovitost (*Immobilie*), cennost (*Wertgegenstand, Wertsache*), pamětihodnost (*Sehenswürdigkeit*), hotovost (*Bargeld*), místnost (*Raum, Räumlichkeit*), podrobnost (*Detail*), pozůstalost (*Nachlass*), žádost (*Antrag, Gesuch, Ersuchen*), živnost (*Gewerbe*). Ze životných podstatných jmen to jsou např. veřejnost (*Öffentlichkeit*), mocnost (*Großmacht*) či společnost (*Gesellschaft*).

Ad 2. Slovo tvorba německých ekvivalentů českých derivátů na -ost

Jak již ukazují uvedené příklady, odpovídá českému neobyčejně produktivnímu sufixu -ost v němčině řada rozmanitých slovo tvorných prostředků. O které druhy slovo tvorby konkrétně jde?

a) Derivace

Vzhledem k tomu, že tvoří značnou část denotátů označení vlastností, které se v němčině vesměs odvozují sufixy, hraje ve zkoumaném korpusu největší roli derivace. Ze všech derivačních sufixů se nejčastěji vyskytuje sufix **-keit**, zejména je-li derivačním základem adjektivum. Z celkového počtu 490 dokladů se vyskytuje 162x. Tato adjektiva končí většinou na **-ig, -lich, -bar, -mäßig** nebo **-sam** (*Häufigkeit* četnost, *Tätigkeit* činnost, *Wahrscheinlichkeit* pravděpodobnost, *Unannehmlichkeit* nepříjemnost, *Erreichbarkeit* dostupnost, *Durchführbarkeit* proveditelnost, *Serienmäßigkeit* sériovost, *Regelmäßigkeit* pravidelnost, *Sparsamkeit* šetrnost, *Wirksamkeit* účinnost).

Rovněž slova jako *Konkurrenzfähigkeit* konkurenceschopnost, *Funktionstüchtigkeit* funkceschopnost, *Rechtsgültigkeit* právoplatnost nebo *Zusammengehörigkeit* sounáležitost jsou odvozeniny a ne složeniny z *Tüchtigkeit der Konkurrenz* nebo *Gültigkeit des Rechts*. Byly odvozeny od adjektiv *funktionstüchtig*, *rechtsgültig* atd.

Sufix **-igkeit** je zastoupen poměrně vzácně (13x), především u odvozenin od adjektiv na **-los** (*gesetzlos* – *Gesetzlosigkeit* nezákonnost, *konzeptlos* – *Konzeptlosigkeit* nekoncepčnost, *mittellos* – *Mittellosigkeit* nemajetnost, *arbeitslos* – *Arbeits-*

losigkeit nezaměstnanost, *erfolglos* – *Erfolglosigkeit* neúspěšnost, *wirkungslos* – *Wirkungslosigkeit* neúčinnost, *zwecklos* – *Zwecklosigkeit* zbytečnost a *widerspruchslos* – *Widerspruchslosigkeit* nerozpornost). Ojediněle se vyskytují deriváty od jiného adjektivního základu (*mangelhaft*, *fehlerhaft* – *Mangelhaftigkeit*, *Fehlerhaftigkeit* vadnost, *ungerecht* – *Ungerechtigkeit* nespravedlnost a *müde* – *Müdigkeit* unavenost).

S odvozeninami na *-keit* a z části i na *-igkeit* se setkáváme nápadně často u termínů z oblasti hospodářského práva, vyjadřujících soulad se zákonem, popř. jeho porušení (*Gerechtigkeit* spravedlnost, *Gesetzmäßigkeit* zákonitost, *Rechtsgültigkeit* právoplatnost, *Ungerechtigkeit* nespravedlnost, *Gesetzwidrigkeit* / *Widerrechtlichkeit* nezákonnost, *Strafbarkeit* trestnost, *Verfassungswidrigkeit* protiústavnost).

Jiné právní pojmy hodnotí, popř. klasifikují, právně skutkovou podstatu (*Tätlichkeit* násilnost, *Vorsätzlichkeit* záměrnost, *Unvereinbarkeit* neslučitelnost) aj.

Sufix **-heit** je ve zkoumaném korpusu zastoupen pouze 34x. Základem jsou většinou tvary přičestí minulého prefigovaných sloves (*Beschaffenheit* jakost, *Vergangenheit* minulost, *Verschwiegenheit* mlčenlivost, *Entschlossenheit* rozhodnost, *Aufgeschlossenheit* otevřenost, *Befangenheit* podjatost, *Informiertheit* informovanost).

Jako základ se vyskytuje rovněž jednoslabičné nebo víceslabičné neodvozené přídavné jméno (*Echtheit* pravost, *Hoheit* svrchovanost, *Lockerheit* uvolněnost, *Sicherheit* bezpečnost, *Unklarheit* nejasnost, *Ungleichheit* nerovnost).

Přídavná jména se složkou **-frei** se objevují jako základ u *Strafffreiheit* beztrestnost, *Mängelfreiheit* nezávadnost a *Ausfallfreiheit* bezporuchovost.

Sufix **-ung** slouží k odvozování substantiv, označujících výsledek procesu nebo stav. Základem je 16x prefigované sloveso (*Verschuldung* zadluženost, *Beschäftigung* zaměstnanost, *Zersplitterung* roztržštěnost, *Übevölkerung* přelidněnost, *Verflechtung* propojenost u. a.), 2x simplex (*Eignung* vhodnost, *Leistung* výkonnost).

Odvozeniny na *-ung* mají nezřídka konkurenční tvary: *Verantwortung* / *Verantwortlichkeit* zodpovědnost, *Leistung* / *Leistungsfähigkeit* výkonnost, *Beschäftigung* / *Beschäftigungsgrad* / *Beschäftigtenzahl* zaměstnanost aj.

Jiné derivační sufify, podílející se na odvozování českých derivátů na *-ost*, se vyskytují jen ojediněle. K nim patří sufix **-e** (10x), vytvářející od adjektivního základu názvy vlastností (*Nähe* blízkost, *Güte* jakost, *Strenge* přísnost, *Stille* tichost /ve spojení „in aller Stille“/, *Größe* velikost, *Treue* věrnost, *Würde* důstojnost apod.) a sufix **-schaft** (5x), spojující se s různým základem: *Gesellschaft* společnost (odvozeno od substantiva), *Liegenschaft* nemovitost (odvozeno od infinitivu), *Eigenschaft* vlastnost, *Bereitschaft* připravenost (základem je adjektivum) und *Errungenschaft* vymoženost (základem je přičetí minulé). Rovněž sémanticky mají tyto deriváty málo společného. Z již neproduktivních sufiků se vyskytují **-t** a **-de**. Všechny jsou motivovány slovesy: *Vorsicht* opatrnost (od *vorsehen*), *Nachsicht* shovívavost (od *nachsehen*), *Pflicht* povinnost (od *pflügen*), *Zukunft* budoucnost (od *zukommen*), *Gewicht* hmotnost (od *wiegen* v kombinaci s prefixem) nebo *Beschwerde* stížnost (od *sich beschweren*). Rovněž ojediněle se vyskytující sufix **-nis** (*Ereignis* událost, *Kenntnis* znalost) a derivát *Gewerbe* živnost (derivační sufix *-e* ve spojení s prefixem) uzavírají výčet domácích sufiků.

Na tvorbě ekvivalentů českých derivátů na *-ost* se podílí v omezené míře i cizí sufify, především **-ität**, **-enz** a **-ion**.

Sufix **-ität** se připojuje výlučně k cizím kmenům a označuje většinou abstraktní vlastnosti: *Attraktivität* atraktivnost, *Authentizität* autentičnost, *Effektivität* efektivnost, *Identität* totožnost, *Integrität* totožnost, *Kontinuität* plynulost, *Kreativität* tvořivost, *Kriminalität* zločinnost, *Qualität* jakost, *Rentabilität* ziskovost. Jediné označení konkrétní je *Antiquität* starožitnost.

Sufix **-enz** vytváří názvy vlastností od adjektivního základu (*Konsequenz* důslednost, *Solvenz* solventnost, *Transparenz* transparentnost). Derivát *Frequenz* udává naopak častost nebo četnost výskytu. Sufix **-ion** se vyskytuje pouze u adjektivních derivátů *Diskretion* diskretnost a *Information* (konkurenční tvar vedle *Informiertheit*) informovanost.

Nová označení však nevznikají pouze připojováním sufixů, ale i tzv. **implicitní derivací**, tj. tvorbou konstrukcí bez sufixu. Základem jsou u následujících 14 označení silná, slabá i smíšená slovesa: *Anschluss* návaznost, *Nachlass* pozůstalost, *Vorzug* / *Vorrang* přednost, *Zusammenhang* souvislost, *Antrag* / *Gesuch* žádost, *Aufwand* náročnost, *Umstand* okolnost, *Haushalt* domácnost, *Wahl* jakost, *Ausdauer* vytrvalost, *Zweifel* pochybnost, *Feier* slavnost.

Sémanticky jsou rozdílná – od verbálních abstrakt (*Zusammenhang*, *Umstand*, *Vorzug*) až po konkrétní (*Nachlass*, *Haushalt*).

Vedle implicitní derivace je třeba ještě zmínit **konverzi**, při níž je zpodstatňován infinitiv. Ve všech případech jde o substantivizaci prefigovaných nebo složených infinitivů (*Entgegenkommen* vstřícnost, *Ersuchen* žádost, *Zusammenwirken* součinnost, *Unwissen*, *Nichtwissen* neznalost, *Fachwissen* odborné znalosti, *Inkrafttreten* platnost). Deriváty pak označují vlastnosti, konkrétní, stav nebo proces. Z dosud řečeného by mohl vzniknout dojem, že českým odvozeninám na -ost odpovídají rovněž deriváty v němčině, je přitom třeba pouze zvolit správný sufix. Naše výzkumy však ukazují, že nejproduktivnější typ slovo tvorby v němčině, kompozice, je zastoupen i zde, a to 50 kompozity.

b) Kompozice

Kompozita se vztahují k různým sémantickým okruhům. Část z nich tvoří označení vyjadřující **podíl osob** nebo **jevů**: *Erwerbsquote* zaměstnanost (podíl výdělečně činných na celkovém počtu obyvatel), *Krankenstand* nemocnost (/průměrný/ počet onemocnění v podniku nebo úseku), *Geburtenrate* porodnost (průměrný počet porodů za určitou dobu).

Základním slovem kompozit v této skupině jsou -dicte, -quote, -rate, -häufigkeit, -ziffer, -stand, -grad nebo -zahl.

Mnoho z nich udává četnost **daného jevu**: *Erfolgsquote* úspěšnost, *Einschaltquote* sledovanost, *Ausschussquote* zmetkovitost, *Sterberate* úmrtnost, *Heiratsziffer* sňatkovost. Často se základní slovo objevuje ve více variantách stejného významu: *Geburtenrate*, -*häufigkeit* porodnost, *Scheidungsquote*, -*rate* rozvodovost, *Unfallrate*, -*quote* úrazovost, *Fehlerquote*, -*häufigkeit*, -*dicte* četnost chyb, *Fertigstellungsstand*, *Rohbautenzahl* rozestavěnost.

Sem patří i kompozita, udávající důležité ekonomické ukazatele – **stupeň, trvání** nebo **intenzitu daného jevu**: *Ausstattungsgrad*, -*quote* vybavenost; *Lebens-*, *Nutzungs-* nebo *Betriebsdauer* životnost; *Rückflussdauer* (der *Investitionen*) návratnost (investic);

Umschlagsdauer (der Ware) obrátkovost (zboží). S jiným základním slovem se vztahují k tomuto sémantickému okruhu kompozita *Arbeitsaufwand* pracnost, *Nutzleistung* užítkovost a *Arbeitsintensität* pracovní náročnost.

S nimi souvisejí sémanticky rovněž *Schwierigkeitsgrad* obtížnost a *Bekanntheitsgrad* známost.

Menší skupinu tvoří kompozita *Unternehmensgeist / Unternehmergeist* podnikavost, *Kaufsucht* posedlost nákupy, *Arbeitssucht / Arbeitswut* posedlost prací, *Schweigepflicht* mlčenlivost, označující lidské vlastnosti.

Vlastnosti neživotných podstatných jmen jsou naproti tomu kompozita *Verkaufskultur* kulturnost prodeje a *Beweiskraft* průkaznost; *Anziehungskraft* přitažlivost se může týkat jak osob, tak i předmětů.

Kompositum *Kaufkraft* se může v němčině vztahovat jak k osobám (*Kaufkraft der Bevölkerung*), tak k měně (*Kaufkraft der Krone*). Tomuto významu odpovídá v češtině „kupní síla“.

Označení předmětů jsou *Schriftstück* písemnost a *Wertsache* (většinou v plurálu) / *Wertgegenstand* cennost. *Bereitschaftsdienst* pohotovost je označení jak činnosti, tak i konkrétní (zařízení).

Při hledání vhodného ekvivalentu českých derivátů na -ost narážíme na dva problémy, které působí ve výuce potíže:

- Domácímu slovu odpovídá v němčině slovo cizí: národnost – *Nationalität*, průhlednost (účetnictví) – *Transparenz (der Buchhaltung)*, náročnost (pracovní, energetická) – *Arbeits-, Energieintensität*, pružnost (pracovní doby) – *Flexibilität der Arbeitszeit*, důslednost (požadovat) – *Konsequenz (verlangen)*, krajnost (hnát něco do krajnosti) – *Extrem (etwas ins Extrem treiben)*, směnitelnost – *Konvertierbarkeit*, tvořivost – *Kreativität*, totožnost – *Identität* aj.
- Ekvivalenty českých derivátů na -ost mohou mít v němčině tvar množného čísla: zvyšovat náročnost – *Ansprüche steigern*, reagovat na rozkolísanost cen – *auf Preisschwankungen reagieren*, vyžadovat odbornost – *Fachkenntnisse verlangen*, o tom není pochybnosti – *darüber bestehen keine Bedenken*, počítačová gramotnost občanů – *PC-Kenntnisse der Bürger*.

Ad 3. Negace

Českým derivátům na -ost neodpovídají v němčině pouze deriváty s různými sufixy a kompozita, nýbrž i česká negace ne- má v němčině různé protějšky. Na prvním místě je třeba uvést prefix **un-**, který se pojí především s deriváty na -keit, méně často na -igkeit (36x): *Unfähigkeit* neschopnost, *Untätigkeit* nečinnost, *Unvollständigkeit* neúplnost, *Ungerechtigkeit* nespravedlnost. Vzácnější jsou spojení s deriváty na -heit (14x): *Unwissenheit* neznalost, *Ungleichheit* nerovnost, *Unbefangenheit* nepodjatost. Lze je chápat jako prefixáty (*Bestechlichkeit* → *Unbestechlichkeit* nepodplatitelnost), ale i jako deriváty od adjektiv (*unbestechlich* → *Unbestechlichkeit*).

Jen v několika málo případech se pojí negace se substantivním základem: *Ungebühr* (vor Gericht) nepřístojnost (před soudem), *Ungehorsam* neposlušnost, *Ungeduld* netrpělivost.

V některých případech odpovídají českým derivátům s prefixem *ne-* též deriváty od adjektiv na **-los** (5x) nebo **-widrig** (1x): *Arbeitslosigkeit*, *Erwerbslosigkeit* nezaměstnanost, *Mittellosigkeit* nemajetnost, *Erfolglosigkeit* neúspěšnost, *Zwecklosigkeit* neúčelnost, *Konzeptlosigkeit* nekoncepčnost, *Gesetzwidrigkeit* nezákonnost.

Deriváty typu *Arbeitslosigkeit*, *Mittellosigkeit* však nevyjadřují žádnou negaci, nýbrž absenci daného jevu (práce, úspěchu, konceptu apod.). U derivátu *Gesetzwidrigkeit* má sufix *-widrig* význam „v rozporu s něčím“.

Cizí slova lze popírat cizím prefixem **in-** (5x): *Indiskretion* nediskrétnost / indiskrétnost, *Inkonsequenz* nedůslednost, *Ineffizienz* neefektivnost, *Inkompetenz* nekompetentnost, *Insolvenz* nesolventnost.

Negace **nicht** se vyskytuje jen 7x: *Nichtbesteuerbarkeit* nezdanitelnost, *Nichteinbringbarkeit* nemožnost plnění, *Nichtgängigkeit* neprodejnost, *Nichtkenntnis* neznalost, *Nichtwissen* nevědomost, *Nichtzuständigkeit* nekompetentnost a konkuruje částečně s prefixem *un-* (*Unwissen*, *Unkenntnis*, *Unbesteuerbarkeit*, *Uneinbringlichkeit*, *Ungängigkeit*, *Unzuständigkeit* / *Inkompetenz*).

Českému páru přítomnost – nepřítomnost odpovídají v němčině různé první složky: *Anwesenheit* – *Abwesenheit*.

České negaci **ne-** tedy u ekvivalentů českých derivátů na *-ost* neodpovídá pouze jeden univerzální sufix. Vedle prefixu **un-** (53x) vyjadřuje negaci též prefix **in-** (u cizích slov), kompozice s **nicht** nebo derivace od adjektiv sufixem **-los**.

Ad 4. Závěry pro pedagogickou praxi

Ekvivalenty českých derivátů na *-ost* skýtají – jak jsme mohli sledovat – pestrý obraz. Čeští studující však mají při překládání odborných textů z oblasti hospodářství vesměs tendenci připojovat k německým ekvivalentům rovněž sufix. Většinou se rozhodnou pro sufixy *-keit* nebo *-heit*, které rovněž často odvozují označení vlastností (*Fähigkeit* schopnost, *Wichtigkeit* důležitost, *Sicherheit* bezpečnost, *Gewissheit* určitost), a vytvářejí tak chybné tvary. Je proto nutné, aby si uvědomili, že jsou německé ekvivalenty vytvářeny nejen derivací, ale i kompozicí, a že pro ně přicházejí v úvahu rovněž četné domácí derivační sufixy jako **-ung** (*Verschuldung* zadluženost), **-schaft** (*Bereitschaft* připravenost), ale i sufixy cizí jako **-ität** (*Attraktivität* atraktivnost), **-enz** (*Konsequenz* důslednost) aj.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat též termínům označujícím procentuální podíl, četnost, stupeň, trvání a intenzitu, které jsou charakteristické pro německý hospodářský jazyk (*Geburtenrate* porodnost, *Unfallquote* úrazovost, *Ausstattungsgrad* vybavenost, *Lebensdauer* životnost, *Arbeitsintensität* pracovní náročnost).

Dále je třeba si uvědomit, že u německých ekvivalentů hraje roli i implicitní derivace nebo konverze, při nichž se žádný sufix nepřipojuje (*Haushalt* domácnost, *Entgegenkommen* vstřícnost).

Je třeba rovněž poukázat na to, že domácímu slovu v češtině může odpovídat v hospodářské němčině slovo cizí: *Transparenz* (*der Buchhaltung*) průhlednost (účetnictví) a ne *Durchsichtigkeit*, *Flexibilität* (*der Arbeitszeit*) pružnost pracovní doby a ne *Gelenkigkeit* nebo *Biegsamkeit*.

Stejně tak nelze klást rovnítko mezi českou negací **ne-** a prefix **un-**, i když tento sufix představuje nejčastější typ vyjadřování negace. Vedle kompozice s **nicht-** (*Nichtkenntnis* neznalost) existuje (podobně jako v češtině) i možnost prefixace s **in-** (*Insolvenz* nesolventnost / insolvency) nebo derivace od adjektiv na **-los** (*Mittellosigkeit* nemajetnost).

Nesmíme ovšem zapomínat, že volba vhodného ekvivalentu nezávisí pouze na vhodném typu slovotvorby, nýbrž i na dalších faktorech, jako např. sémantické pojitelnosti slova, na oboru, úzu při vytváření kompozit (viz *Erreichbarkeit per Telefon oder E-Mail*, ale *Erschwinglichkeit der Immobilien* pro dosažitelnost, *Verantwortung tragen*, ale *Haftpflicht des Frachtführers* povinné ručení přepravce, příležitost *Gelegenheit*, ale pracovní příležitost *Arbeitsmöglichkeit*).

Cílem našeho konfrontativního pohledu bylo ukázat rozmanité druhy slovotvorby německých ekvivalentů českých derivátů na **-ost**, které jsou v hospodářském jazyce velmi časté – se spojeními jako „zadluženost domácností“, „nízká porodnost“ nebo „neprůhlednost veřejných zakázek“ se setkáváme na každém kroku.

Literatura

- BÜRGER, J. a kol. *Wirtschaftswörterbuch Tschechisch-Deutsch*. Plzeň : Fraus, 1998.
- DANEŠ, F.; DOKULIL, M.; KUCHAR, J. *Tvoření slov v češtině 2. Odvozování podstatných jmen*. Praha : Academia, 1967.
- DOKULIL, M. *Teorie odvozování slov*. Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1962.
- DUDEN *Deutsches Universalwörterbuch*. 6. überarbeitete und erweiterte Auflage. Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich : Dudenverlag, 2007.
- DUDEN *Wirtschaft von A bis Z*. 2. Aufl. Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich : Dudenverlag, 2004.
- KLÉGR, A. *Thezaurus jazyka českého*. Praha : Nakladatelství lidové noviny, 2007.

CZECH DERIVATIVES ENDING IN -OST AND THEIR GERMAN EQUIVALENTS

Abstract: Words ending with the suffix **-ost** are very common in the Czech business language. In German, the corresponding words are words derived using several different suffixes, created by implicit derivation without suffixes, or composed words. These are namely words indicating share, frequency or intensity. Moreover, the Czech negation **ne-** is expressed in various ways in its German equivalents. This variety of equivalents to Czech words derived using the suffix **-ost** is very rich, so it is advisable to make students of translating courses familiar with it. The students tend to create these words mostly using the suffixes **-heit** or **-keit**.

Keywords: Czech and German business language, derivation, negation, translation